

GAZETI RASMI LA SERIKALI YA MAPINDUZI YA ZANZIBAR

(Hupigwa Chapa kwa Amri ya Serikali)

Sehemu ya CXXVIII Nam. 6771

10 Mei, 2019

Bei Shs. 3,000/=

Imekubaliwa na Mkuu wa Posta kuwa ni Gazeti

Hutolewa kila Ijumaa

YALIYOMO

Ukurasa

Mswada wa kufuta Sheria ya Viongozi wa Kitaifa
Namba 10 ya 2002 na Kutunga Sheria inayoweka
Utaratibu wa Kuwaenzi Viongozi wa Kitaifa na
mambo mengine yanayohusiana na hayo..... 127

SEHEMU YA SHERIA

Tangazo la Mswada lililotajwa hapo chini linatangazwa katika ***Gazeti Rasmi*** hili.

Tangazo la Mswada

Nam. : Sheria hii itajulikana kama Sheria ya Kuwaenzi Viongozi wa
Kitaifa, 2019

TANGAZO

Mswada ufuatao utawasilishwa katika Mkutano wa Baraza la Wawakilishi utakaoanza tarehe 8 Mei, 2019 kwa kusomwa kwa mara ya kwanza na unachapishwa pamoja na Madhumuni na Sababu zake kwa ajili ya kutoa taarifa kwa wananchi.

ZANZIBAR
10 Mei, 2019

(Dkt. ABDULHAMID Y. MZEE)
***Katibu wa Baraza la Mapinduzi na
Katibu Mkuu Kiongozi.***

Matangazo yaliyohusu maiti, kuvunjika kwa Ushirika na baadhi ya matangazo ambayo ni muhimu kwa watu kujua yanaweza kutiwa katika Gazeti. Nakala matangazo namna hiyo, zipelekwe kwa Mhariri wa Gazeti Rasmi la Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar - Tanzania katika nyumba ya kupiga Chapa, Sanduku la Posta 261. Nakala zisichelewe kuliko Jumatatu kila wiki.

MSWADA**WA****SHERIA WA KUFUTA SHERIA YA VIONGOZI WA KITAIFA
NAMBA 10 YA 2002 NA KUTUNGA SHERIA INAYOWEKA
UTARATIBU WA KUWAENZI VIONGOZI WA KITAIFA NA
MAMBO MENGINE YANAYOHUSIANA NA HAYO**

IMETUNGWA na Baraza la Wawakilishi la Zanzibar.

**SEHEMU YA KWANZA
MASHARTI YA AWALI**

Jina fupi
na kuanza
kutumika.

1. Sheria hii itajulikana kama Sheria ya Kuwaenzi Viongozi wa Kitaifa, 2019 na itanza kutumika mara tu itakaposainiwa na Rais.

Ufafanuzi.

2. Katika Sheria hii isipokuwa kama maelezo yatahitaji vyenginevyo:

“Jaji Mkuu” maana yake ni Jaji Mkuu wa Zanzibar;

“Kaburi” maana yake ni sehemu ya ardhi ambayo mwili wa marehemu umezikwa;

“Kamati” maana yake ni kamati tofauti zitakazoanzishwa chini ya Sheria hii;

“Kiongozi wa Kitaifa” maana yake ni Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi, Makamu wa Rais wa Zanzibar ambae yupo madarakani au amestaafu;

“Kiongozi wa Juu” maana yake ni Jaji Mkuu na Spika ambae yupo madarakani au amestaafu;

“Kiongozi wa Serikali” maana yake ni Waziri, Mwanasheria Mkuu, Naibu Waziri, Wajumbe wa Baraza la Wawakilishi, Jaji wa Mahakama Kuu, Mkuu wa Mkoa, Katibu wa Baraza la Mapinduzi na Katibu Mkuu Kiongozi, Mufti, Kadhi Mkuu na Mkaguzi na Mdhhibiti wa Hesabu za Serikali aliefariki akiwa madarakani;

“Kuenzi” maana yake ni kuhifadhi kumbukumbu za kazi za Kiongozi wa Kitaifa na shughuli anazozifanya wakati wa uhai wake pamoja na kumuwekea taratibu rasmi za maziko;

“Makamu wa Rais” maana yake ni Makamu wa Kwanza wa Rais na Makamu wa Pili wa Rais aliyeteuliwa kwa mujibu wa kifungu cha 39 (2) cha Katiba ya Zanzibar ya mwaka 1984, na kwa maana hii itajumuisha Waziri Kiongozi Mstaafu;

“Makumbusho Maalum” maana yake ni makumbusho yaliyoanzishwa chini ya kifungu cha 3(2) cha Sheria hii;

“Mkurugenzi Mkuu” maana yake ni Mkurugenzi Mkuu wa Wizara ya Afya;

“Rais” maana yake ni Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi;

“Sehemu ya Ibada” maana ya ni Msikiti au Kanisa au Hekalu na kwa maana hii itajumuisha sehemu nyengine yoyote inayotumika kwa ajili ya ibada;

“Serikali ” maana yake ni Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar;

“Siku ya Karume ” maana yake ni siku ya tarehe 7 Aprili ya kila mwaka;

“Spika” maana yake ni Spika wa Baraza la Wawakilishi la Zanzibar;

“Waraka wa Serikali” maana yake ni Waraka wowote uliotajwa chini ya kifungu cha 4(2) (a) cha Sheria hii;

“Wasia” maana yake ni maandishi au maneno ambayo marehemu ameacha kwamba angependelea au asingependelea vifanyike katika kuenziwa kwake;

“Waziri” maana yake ni Waziri anaye husika na usimamizi wa Sheria hii; na

“Wiki ya Kuwaenzi Viongozi” maana yake ni tarehe 1 hadi 6 Aprili ya kila mwaka.

SEHEMU YA PILI

UTUNZAJI WA KUMBUKUMBU NA MAMBO MENGINE

3. Kutaanzishwa Makumbusho Maalum ya kuhifadhi kumbukumbu na vitu vyengine vya Kiongozi wa Kitaifa ambae aliwahi kushika wadhifa wa Urais. Uanzishwaji wa Makumbusho Maalum.

4.-(1) Itakuwa ni jukumu na wajibu wa Waziri kusimamia na kudhibiti ukusanyaji, uhifadhi, uondoshaji na kuenzi kumbukumbu, sanamu na vitu vyengine vya Kiongozi wa Kitaifa ambae amewahi kushika nafasi ya Urais. Utunzaji wa kumbukumbu na mambo mengine.

(2) Taratibu za utunzaji wa kumbukumbu masanamu na vitu vyengine vya Kiongozi wa Kitaifa ambae ameshika nafasi ya Urais zitajumuisha mambo yafuatayo:

- (a) waraka wa Serikali ambao ulitolewa au kutengenezwa kama vile hotuba, picha, kitabu, kabrasha na Sheria ambayo ameisaini;
  - (b) taarifa yoyote ya serikali iliyotolewa au kupatikana na kuhifadhiwa katika mkanda, video na vitu vyengine vya kielotroniki;
  - (c) vitu vya kumbukumbu na mambo mengine kama vile zawadi alizopewa, daftari binafsi, kitu cha shaba, nguo au chombo, kitu binafsi, na sanamu kitahifadhiwa kwa kupata ridhaa ya familia zao;
  - (d) maelezo na taarifa ya kiongozi itakayotolewa na mtu anayemfahamu;
  - (e) mali inayohamishika na isiyohamishika inayohusiana na historia ya maisha yake itahifadhiwa kwa ridhaa yake au ridhaa ya familia yake; na
  - (f) sanamu itakayoonesha sehemu ya juu ya mwili wa Shekhe Abedi Amani Karume pamoja na maelezo mafupi yanayoelezea kipindi chake cha Urais.
- (3) Kumbukumbu na mambo mengine yatasimamiwa kwa mujibu wa Sheria hii na sheria nyengine yoyote inayohusiana na usimamizi wa nyaraka.
- (4) Maamuzi yanayohusiana na mgawanyo wa aina za kumbukumbu na mambo mengine au vitu vinavyotaka kuhifadhiwa yatafanywa baada ya kushauriana na kupata ridhaa ya mwakilishi wa familia ya marehemu.
- (5) Mtu yoyote ambae anakumbukumbu za Kiongozi atatakiwa kwa ridhaa yake kuweza kuzipeleka kumbukumbu hizo kwenye makumbusho Maalum.

Eneo, Tukio,
Taasisi na
sehemu ya
kutolea
huduma
kupewa
jina la
Kiongozi
wa Kitaifa.

5.-(1) Waziri kwa ridhaa ya Baraza la Mapinduzi ataita jina la eneo au Taasisi kama vile kiwanja cha ndege, kiwanja cha michezo, mtaa, skuli, Chuo kikuu, Klabu ya michezo, barabara kuu, jengo au tukio Kiongozi wa kuwa la Kiongoziwa Kitaifa ikiwa ni sehemu mojawapo ya kumuenzi.

(2) Mtu yeyote atakaetaka kulitumia jina la Kiongozi wa Kitaifa kama ilivyoainishwa katika kifungu kidogo (1) cha kifungu hiki ataomba ridhaa kwa Waziri.

(3) Waziri baada ya kupokea maombi ya kutumia Jina la Kiongozi wa Kitaifa atawasilisha maombi hayo Baraza la Mapinduzi kuweza kuthibitishwa.

6.-(1) Kumbukumbu yoyote na jambo lengine ambalo wakati wa kuanza kutumika kwa Sheria hii, alipewa, ilitolewa, au kukabidhiwa Kiongozi wa Kitaifa kwa niaba ya Serikali au Serikali ya Jamuhuri ya Muungano wa Tanzania au sehemu nyengine nje ya Zanzibar pale itakapohitajika kitahifadhiwa katika Makumbusho Maalum.

Uwekaji wa kumbukumbu na mambo mengine katika Makumbusho Maalum.

(2) Mtu mwengine yeyote anaye miliki kumbukumbu hiyo au kitu chengine kwa ajili ya matumizi ya umma au binafsi kitabakia katika miliki yake hadi wakati ambao mtu huyo ataamua kutoa, kukabidhi au kuiuzia Serikali ambapo baadae kitahifadhiwa katika Makumbusho Maalum.

7.-(1) Waziri atalazimika, baada ya kushauriana na Waziri anaehusika na usimamizi wa kumbukumbu za umma na nyaraka, kumshauri kuhusu taratibu maalum za kuhifadhi au kuteketeza kumbukumbu na mambo mengine au kitu ambapo:

Taratibu za kuhifadhi na kuteketeza kumbukumbu na mambo mengine.

(a) ushauri wa ziada umepatikana kutoka kwa mwakilishi wa familia ya Kiongozi wa Kitaifa, na ikaonekana kwamba kumbukumbu au kitu hicho kina maslahi maalum kwa nchi na kwamba kuhifadhiwa kwake ni lazima; au

(b) mashauriano na mwakilishi wa familia ya Kiongozi wa Kitaifa yamefanyika, na ikaonekana kwamba kumbukumbu au kitu hicho hakina maslahi maalum kwa nchi na kwamba uteketezaji wake ni lazima.

(2) Uhifadhi na uteketezaji wa kumbukumbu, waraka au kitu chengine kutumia Sheria hii utakuwa kwa mujibu wa Kanuni zitakazotungwa chini ya Sheria hii.

8.-(1) Kutakuwa na Wiki ya Kuwaenzi Viongozi wa Kitaifa kuanzia tarehe 1 hadi 6 Aprili ya kila Mwaka.

Wiki ya Kuwaenzi Viongozi wa Kitaifa.

(2) Tarehe 7 ya mwezi wa 4 itakuwa ni siku ya kumbukumbu ya Sheikh Karume bambayo itakuwa ni siku ya mapumziko na Waziri kwa kushauriana na Baraza la Mapinduzi ataainisha pahala patakapofanyika shughuli za kumbukumbu za siku hiyo.

(3) Siku ya Karume, itakua ni siku ya kumbukumbu ya marehemu Sheikh Abeid Amani Karume ambapo kutafanyika shughuli mbalimbali za kuashiria kukumbukwa mafanikio mazuri ya utendaji wake.

**SEHEMU YA TATU
TARATIBU ZA MAZIKO YA KIONGOZI WA KITAIFA,
WA JUU NA SERIKALI**

9. Kutakuwa na aina mbili za maziko, maziko ya kitaifa na maziko ya kiserikali kwa mujibu wa hadhi ya kiongozi kama ifuatavyo:

Aina za Maziko.

- (a) Maziko ya kitaifa yataendeshwa kwa taratibu zilizoelezwa chini ya kifungu cha 12 (1), (2), (3), (4), (5), (7) na (8) cha Sheria hii kwa heshima ya Kiongozi wa Kitaifa au Kiongozi wa juu ambae wakati wa kifo chake alikuwa madarakani au amestaafu; na
- (b) Maziko ya Kiserikali yataendeshwa kwa heshima ya Kiongozi wa Serikali ambae wakati wa kifo chake alikuwa madarakani.

Kiongozi
anayepaswa
kufanyiwa
maziko.

10.-(1) Kiongozi atakaeingia katika mpango wa maziko uliotajwa katika Sheria hii lazima awe Kiongozi wa Kitaifa au Kiongozi wa Serikali na taratibu za maziko zitafanywa kuendana na hadhi ya kiongozi kama ifuatavyo:

- (a) Rais ambae amefariki akiwa madarakani au amestaafu atafanyiwa maziko ya kitaifa kama ilivyoelezwa katika kifungu 12 (1), (2) na (3) cha Sheria hii;
- (b) Makamu wa Rais ambae aamefariki akiwa madarakani au amestaafu atafanyiwa maziko ya kitaifa kama ilivyoelezwa katika kifungu cha 12 (4) cha Sheria hii;
- (c) Spika na Jaji Mkuu ambae yupo madarakani na aliyestaafu atafanyiwa maziko ya kitaifa kama ilivyoelezwa katika kifungu cha 12 (5) cha Sheria hii;
- (d) Kiongozi wa Serikali ambae amefariki akiwa madarakani atafanyiwa maziko ya Kiserikali kama ilivyoelezwa katika kifungu cha 12 (6) cha Sheria hii;
- (e) Rais aliyeondoshwa kwa azimio la kumuondoa Rais madarakani lililopitishwa na Wajumbe wa Baraza la Wawakilishi hatuingia katika utaratibu wa maziko kwa mujibu wa Sheria hii;
- (f) Rais ambae amejiuzulu lakini hakukaa katika nafasi hiyo kwa kipindi cha miaka mitano lakini ametumikia kwa kipindi cha miaka mitatu au zaidi taratibu za maziko yake yatakuwa sawa na Makamu wa Rais kama ilivyoelezwa chini ya kifungu cha 12 (4) cha Sheria hii;
- (g) Makamu wa Rais ambae uteuzi wake umefutwa na Rais au amejiuzulu kabla ya kutimiza miaka mitano lakini akatumikia zaidi ya miaka mitatu taratibu za maziko yake zitakuwa sawa na Waziri kama ilivyoelezwa katika kifungu cha 12 (6) cha Sheria hii.
- (h) Spika aliyeondolewa kwa azimio la Baaraza la Wawakilishi na Jaji Mkuu aliyeondolewa madarakani na Rais au amejiuzulu kabla ya kutimiza miaka mitano lakini ametumikia zaidi ya

miaka mitatu maziko yake yatakuwa sawa na Waziri kama ilivyoielezwa katika kifungu cha 12 (6) cha Sheria hii.

(2) Mpango wa maziko kwa mjumbe wa Baraza la Wawakilishi na Jaji wa Mahakama Kuu utafanywa na Ofisi ya Spika na Jaji Mkuu kwa utaratibu stahiki akiona kuna ulazima wa kufanyiwa maziko ya heshima.

11. Bila ya kuathiri masharti ya kifungu cha 9, mtu yeyote ambae hakuainishwa katika utaratibu wa maziko kwa mujibu wa Sheria hii, Rais anaweza kuagiza azikwe kiserikali. Uwezo wa Rais.

12.-(1) Kutakuwa na gwaride maalum la Jeshi la Ulinzi la Wananchi wa Tanzania siku ya kuzikwa kwa Rais aliyefariki akiwa madarakani au Rais aliyestaafu, gwaride hilo litakuwa lenye gadi moja ambalo litafanywa karibu na eneo la kuzikia. Utaratibu wa maziko.

(2) Gwaride hilo litaandaliwa na Jeshi la Ulinzi la Wananchi wa Tanzania.

(3) Jeshi la Ulinzi la Wananchi wa Tanzania litapiga mizinga ishirini na moja hewani karibu na eneo la kuzikia wakati wa maziko.

(4) Makamu wa Rais ambae amefariki akiwa madarakani au aliyestaafu ataandaliwa gwaride la Jeshi la Ulinzi la Wananchi wa Tanzania lenye gadi moja na kupigiwa mizinga kumi na tisa hewani karibu na eneo la kuzikia wakati wa maziko.

(5) Spika na Jaji Mkuu ambae yupo madarakani au aliyestaafu ataandaliwa gwaride la Jeshi la Polisi la Tanzania lenye gadi moja na kupigiwa risasi baridi kumi na saba hewani karibu na eneo la kuzikia wakati wa maziko.

(6) Hakutokuwa na Gwaride wala kupiga risasi baridi hewani kwa maziko ya Kiongozi wa Serikali atakayefariki akiwa madarakani.

(7) Wasifu wa marehemu utasomwa katika eneo la kuzikia.

(8) Dua ya kumuombea marehemu itasomwa kwa mujibu wa imani ya dini yake.

(9) Jeneza la marehemu litafunikwa Bendera ya Zanzibar kwa mujibu wa hadhi ya Kiongozi aliyetajwa katika kifungu cha 9 (a) (b) na (c) cha Sheria hii, isipokuwa kwa jeneza la Mjumbe wa Baraza la Wawakilishi ambalo litafunikwa bendera ya Baraza hilo.

(10) Bila ya kuathiri masharti ya kifungu hiki iwapo kiongozi aliefariki alitumikia Serikali na Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania taratibu za Maziko na ufunikwaji wa Bendera katika Jeneza la marehemu itafanyika baada ya Mashauriano Baina ya Kamati ya Maziko

ya Kitaifa ya Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar na Kamati ya Maziko ya Kitaifa ya Jamhuri ya Muungano ya Tanzania.

(11) Bendera iliyotumika kufunika jeneza la Rais aliyefariki akiwa madarakani au aliyestaafu itakabidhiwa kwa Mkurugenzi mwenye dhamana ya Mambo ya Nje aliopo Zanzibar na baadae kuhifadhiwa katika Makumbusho Maalum, na kwa Kiongozi mwengine wa kitaifa bendera ya Zanzibar itakabidhiwa kwa familia ya marehemu.

Utaratibu wa Maziko ya Mke au Mume wa Kiongozi Mkuu wa Kitaifa.

13. Mke au Mume wa Kiongozi Mkuu wa Kitaifa aliyefariki maziko yake yatakuwa sawa na maziko ya Kiongozi wa Serikali aliyefariki akiwa madarakani.

Taarifa ya Kifo.

14.-(1) Mara tu baada ya Rais kupata taarifa ya kifo cha Kiongozi wa Kitaifa ataitisha kikao cha Baraza la Mapinduzi na kuwaalika Wakuu wa Vyombo vya Ulinzi na Usalama wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania waliopo Zanzibar na Wakuu wa Idara Maalum za Serikali ya Mapinduzi Zanzibar na kufanya yafuatayo:

- (a) kuwasilisha taarifa maalum ya kifo inayoelezea muda na sababu ya kifo;
- (b) kutangaza kipindi cha maombolezi na kupeperusha bendera nusu mlingoti; na
- (c) kutangaza katika vyombo vya habari.

(2) Pale ambapo Kiongozi wa Kitaifa amefariki ndani ya nchi, Waziri husika katika ofisi ambayo marehemu alifanyia kazi atawajibika kutoa taarifa rasmi kwa Rais au mtu anaeshika dhamana za Rais, na pale ambapo Kiongozi wa Kitaifa atafariki akiwa nje ya nchi, Ubalozi wa Tanzania wa nchi aliyofariki Kiongozi huyo utawajibika kutoa taarifa hiyo kwa Rais.

(3) Pale ambapo Rais amefariki siku ya maziko yake itakuwa ni siku ya mapumziko kwa ajili ya maombolezo.

(4) Pale ambapo kitatokea kifo cha Kiongozi wa Kitaifa, Rais akiwa hayupo ndani ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania au hayupo katika majukumu ya kazi kwa sababu yeyote mtu anaeshika dhamana za Rais atatoa taarifa za kifo.

(5) Pale ambapo Rais aliopo madarakani amefariki, Makamu wa Pili wa Rais ataitisha kikao cha Baraza la Mapinduzi na kuwaalika Wakuu wa Jeshi la Ulinzi na Usalama wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania waliopo Zanzibar na Idara Maalum za Serikali ya Mapinduzi Zanzibar na kutoa taarifa kama inavyojieleza katika kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki.

(6) Pale ambapo Kiongozi wa Serikali amefariki, Makamu wa Pili wa Rais atamjulisha Rais na atatoa tangazo la kifo katika vyombo vya habari vya umma baada ya kupokea taarifa ya kifo kutoka kwa familia ya marehemu.

15.-(1) Maziko ya Kiongozi wa Kitaifa yatafanyika kulingana na dini, desturi na mila ya marehemu kwa kuzingatia sababu ya kifo. Maziko na sababu ya kifo.

(2) Pale ambapo mwili wa marehemu haukapatikana kutokana na kifo cha ajali ya ndege, kifo cha majini au sababu nyengine yoyote, shughuli za maziko zitakazofanyika ni maombolezi na matendo ya kidini yatakayofuatiwa na dua kulingana na dini ya marehemu itakayoamuliwa na Kamati ya Maziko ya Kitaifa.

16. Atakapofariki Kiongozi wa Kitaifa kutokana na ugonjwa wa aina wowote ambao maziko yake yatahitaji ushauri wa Mkurugenzi Mkuu, ushauri wake utazingatiwa kwa mujibu wa Sheria hii. Taarifa ya Mkurugenzi Mkuu.

17. Kipindi cha maombolezi kitategemea na wadhifa wa Kiongozi wa Kitaifa aliyefariki na kitakuwa kama ifuatavyo: Kipindi cha maombolezi.

- (a) kwa Rais aliopo madarakani kipindi cha maombolezi kitakuwa kwa muda wa siku kumi na nne na bendera itapepea nusu mlingoti;
- (b) kwa Rais aliyestaafu, kipindi cha maombolezi kitakuwa kwa muda wa siku saba na bendera itapepea nusu mlingoti;
- (c) kwa Makamu wa Rais ambae yupo madarakani kipindi cha maombolezi kitakuwa kwa muda wa siku saba na bendera itapepea nusu mlingoti;
- (d) kwa Makamu wa Rais mstaafu kipindi cha maombolezi kitakua kwa muda wa siku tatu na bendera itapepea nusu mlingoti;
- (e) kwa Spika na Jaji Mkuu ambae yupo madarakani au aliyestaafu kipindi cha maombolezi kitakuwa kwa muda wa siku tatu na bendera haitapepea nusu mlingoti; na
- (f) kwa Kiongozi wa Serikali aliyetajwa katika Sheria hii hakutakuwa na kipindi cha maombolezi na bendera haitapepea nusu mlingoti.

18.-(1) Kutaanzishwa Kamati ya Maziko ya Kitaifa ambayo mwenyekiti wake atakuwa Makamu wa Pili wa Rais. Kutaanzishwa kwa Kamati ya Maziko ya Kitaifa.

(2) Wajumbe wa Kamati ya Maziko ya Kitaifa ni wafuatao:

- (a) Waziri wa Wizara inayohusika na maziko ya Viongozi wa Kitaifa atakuwa Makamu Mwenyekiti;
- (b) Waziri wa Nchi, Ofisi ya Rais na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi;
- (c) Waziri mwenye dhamana ya Tawala za Mikoa na Idara Maalum za Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar;
- (d) Mkurugenzi mwenye dhamana ya Mambo ya nje Zanzibar;
- (e) Wakuu wa Vikosi vya Ulinzi na Usalama vya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania waliopo Zanzibar;
- (f) Wakuu wa Idara Maalum za Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar;
- (g) Waziri mwenye dhamana ya fedha;
- (h) Waziri mwenye dhamana ya Habari; na
- (i) Katibu wa Baraza la Mapinduzi na Katibu Mkuu Kiongozi.

(3) Katibu Mkuu anayehusika na Wizara inayosimamia shughuli za maziko ya Kiongozi wa Kitaifa, atakuwa ni Katibu wa Kamati ya Maziko ya Kitaifa.

(4) Bila kuathiri kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki kutakuwepo Sekretarieti ya Kamati ya Maziko ya Kitaifa ambayo itakayoongozwa na Katibu Mkuu wa Wizara inayoshughulikia maziko ya Kiongozi wa Kitaifa au Serikali na Mkurugenzi wa Idara ya Sherehe na Maadhimisho ya Kitaifa ambaye atakuwa Katibu.

(5) Isipokuwa kwamba iwapo Makamu wa Pili wa Rais anashikilia Madaraka ya Rais Waziri anaehusika na Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais atakuwa Mwenyekiti wa Kamati ya Kitaifa ya Maziko.

Kazi za
Kamati
ya maziko
ya Kitaifa.

19. Kamati ya Maziko ya Kitaifa itakuwa na kazi zifuatazo:

- (a) kusimamia taratibu zote za maziko;
- (b) kutoa taarifa kwa Rais kila baada ya muda kutegemea na matukio tofauti yanayohusu maziko;
- (c) kuthibitisha gharama za maziko;
- (d) kupokea taarifa kutoka kwa Rais na kuziwasilisha katika Kamati Tendaji ya Maziko;
- (e) kuilekeza Kamati Tendaji ya Maziko kwa ajili ya kuratibu shughuli za maziko;

- (f) kupokea na kujadili taarifa na mapendekezo kutoka katika Kamati Tendaji ya Maziko;
- (g) kuwasiliana na familia ya merehemu kuhusu taratibu za maziko; na
- (h) kupokea taarifa ya Maziko na kuiwasilisha Serikalini.

20.-(1) Kutaanzishwa Kamati Tendaji ya Maziko itakayoongozwa na Katibu wa Baraza la Mapinduzi na Katibu Mkuu Kiongozi.

Kuanzishwa kwa Kamati Tendaji ya Maziko.

(2) Wajumbe wa Kamati Tendaji ya Maziko watakuwa:

- (a) Katibu Mkuu wa Ofisi ya Rais na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi;
- (b) Wakuu wa Vikosi vya Ulinzi na Usalama wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania waliopo Zanzibar;
- (c) Wakuu wa Idara Maalum za Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar;
- (d) Afisa Mkuu wa Itifaki;
- (e) Katibu Mkuu anayehusika na masuala ya fedha;
- (f) Katibu Mkuu wa Wizara inayohusika na mawasiliano na usafirishaji;
- (g) Katibu Mkuu wa Wizara inayohusika na Tawala za Mkoa na Idara Maaalum za Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar;
- (h) Katibu wa Baraza la Wawakilishi;
- (i) Katibu Mkuu wa Wizara inayohusika na Habari;
- (j) Mtendaji Mkuu wa Mahakama; na
- (k) Kiongozi wa dini ya marehemu ndani ya Zanzibar.

(3) Katibu Mkuu anayehusika na Wizara inayoshughulikia maziko ya Kiongozi wa Kitaifa, atakua ni Katibu wa Kamati Tendaji ya Maziko.

21. Kamati Tendaji ya Maziko itakuwa na kazi zifuatazo:

- (a) kutayarisha na kuwasilisha makadirio ya matumizi katika Kamati ya Maziko ya Kitaifa;
- (b) kufanya mipango ya maziko na kuongoza shughuli za maziko;

Kazi za Kamati Tendaji ya Maziko.

- (c) kutoa mwongozo kwa kamati nyengine au kamati zitakazoanzishwa na Waziri kuhusiana na maziko;
- (d) kuandaa ratiba za shughuli za maziko;
- (e) kuwasilisha taarifa za shughuli za maziko kwa Kamati ya Maziko ya Kitaifa; na
- (f) kuandaa taarifa ya maziko.

Kamati
Nyengine.

22. Kamati Tendaji ya Maziko inaweza kuanzisha kamati nyengine itakapoona kuna ulazima wa kufanya hivyo.

Eneo na
aina ya
maziko na
Wasia.

23.-(1) Familia ya marehemu itaamua kuhusu eneo la kuzikia na ikiwa marehemu ameacha wasia kuhusu eneo au namna anavyotaka kuzikwa.

(2) Bila kuathiri kifungu kidogo cha (1) cha Kifungu hiki Kamati ya mazishi ya Kitaifa itapanga pahala na taratibu za mazishi kwa Kiongozi wa Kitaifa ambapo baadhi ya shughuli za serikali kuhusu mazishi hayo zitafanyika.

(3) Kiongozi wa Kitaifa anaweza akiona inafaa kuandika wasia kuhusu mazishi yake na kuwasilisha nakala katika Ofisi ya Katibu Mkuu Kiongozi.

(4) Wasia ulioachwa na marehemu utaandikwa na yeye mwenyewe wakati akiwa hai nakala hiyo inatakiwa iwasilishwe Ofisi ya Katibu wa Baraza la Mapinduzi na Katibu Mkuu Kiongozi.

Utaratibu
wa utoaji
wa heshima
ya mwisho.

24.-(1) Jeneza la mwili wa Kiongozi wa Kitaifa aliyefariki akiwa madarakani au aliyestaafu au Kiongozi wa Serikali aliyefariki akiwa madarakani litawekwa sehemu itakayoamuliwa na Kamati ya Maziko ya Kitaifa kwa ajili ya jamii kuweza kutoa heshima ya mwisho wakiongozwa na viongozi wa dini kuu zilizopo Zanzibar.

(2) Kipindi cha kutoa heshima ya mwisho kitategemea na maamuzi ya Kamati ya Maziko ya Kitaifa, lakini hakitazidi siku tatu.

(3) Jeneza la mwili wa marehemu litachukuliwa kutoka eneo alilopatiwa heshima ya mwisho kuelekea sehemu ya ibada na baadae litachukuliwa kuelekea eneo la maziko.

SEHEMU YA NNE

MAHITAJI YA FEDHA KWA AJILI YA MAZIKO YA KIONGOZI WA KITAIFA

Fedha kwa
ajili ya
Maziko ya
Kiongozi
wa Kitaifa,
Kiongozi
wa juu au
kiserikali.

25. Fedha kwa ajili ya shughuli za maziko ya Kiongozi wa Kitaifa Kiongozi wa juu au Kiongozi wa Serikali, walioainishwa katika Sheria hii zitatoka katika Mfuko Mkuu wa Serikali kwa mpangilio ufuatao:

- (a) Katibu wa Kamati ya Maziko ya Kitaifa atawasilisha maombi ya fedha kwa Katibu Mkuu wa Wizara inayosimamia masuala ya fedha kwa kuzingatia shughuli zitakazofanyika; na
- (b) Katibu Mkuu wa Wizara inayosimamia masuala ya fedha atalazimika kutoa fedha na zitatumika kwa njia ya masurufu.

26.-(1) Fedha zilizoombwa kutoka Mfuko Mkuu wa Serikali zitatumika kwa ajili ya: Matumizi
ya Fedha.

- (a) kusafirisha mwili wa marehemu na vitu vitakavyohitajika kwa ajili ya maziko; na
- (b) matumizi ya mahitaji yote kwa ajili ya kufanikisha maziko ya Kiongozi wa Kitaifa au Kiongozi wa Serikali.

(2) Matumizi yote yatafanyika kwa mujibu wa utaratibu uliowekwa na Sheria ya Usimamizi wa Fedha za Umma.

SEHEMU YA TANO MENGINEYO

27. Mwenyekiti wa Kamati ya Maziko ya Kitaifa au Mwenyekiti wa Kamati Tendaji ya Maziko anaweza kumualika mtu yeyote kushiriki katika Kamati anayoiongoza akiona kuna ulazima wa kufanya hivyo. Mwaliko.

28. Mtu atakaetumia jina, picha na sanamu la Kiongozi wa Kitaifa kwa shughuli yoyote bila ya ruhusa ya Waziri atakua ametenda kosa na atakapopatikana na hatia, atalazimika kulipa faini isiyopungua shilingi milioni mbili za kitanzania au kifungo cha miezi sita au atatumikia adhabu zote mbili kwa pamoja faini na kifungo. Makosa
yatokanayo
na matumizi
ya jina, picha
na sanamu la
Kiongozi wa
Kitaifa.

29. Mtu yeyote atakaetoa taarifa za uongo kuhusiana na kifo cha Kiongozi wa Kitaifa atakuwa ametenda kosa na iwapo atatiwa hatiani atalazimika kulipa faini isiyopungua shilingi milioni mbili za kitanzania au kifungo cha muda usiopungua miezi kumi na mbili au atatumikia adhabu zote mbili kwa pamoja faini na kifungo Taarifa
za upotoshaji.

30. Mtu yeyote ambaye: Makosa
yatokanayo
na kuhamisha,
kuharibu,
kuondosha
au kubadili
umbo la
waraka,
kifaa au
kitu.

- (a) ataondoa waraka, kifaa au kitu;
- (b) atahamisha or kusafirisha waraka, kifaa au kitu;
- (c) ataiba waraka, kifaa au kitu;
- (d) atabadilisha umbile au kuharibu waraka, au sanamu au kifaa au kitu;

(e) atauza waraka au kifaa au kitu; na

(f) atazalisha waraka au kifaa au kitu;

kuhusiana na Kiongozi wa Kitaifa, Kiongozi wa juu au Kiongozi wa Serikali atakuwa ametenda kosa na atakapopatikana na hatia, atalazimika kulipa faini isiyopungua shilingi milioni mbili za kitanzania au kifungo cha miezi sita au atatumikia adhabu zote mbili kwa pamoja faini na kifungo.

Adhabu
ya Jumla.

31. Mtu yoyote atakaekwenda kinyume na masharti ya Sheria hii kwa adhabu ambazo hazijaainishwa, atakuwa ametenda kosa na akitiwa hatiani atatozwa faini isiyopungua shilingi million tatu ya kitanzania au kifungo kisichopungua mwaka mmoja au atatumikia adhabu zote mbili faini na kifungo.

Kanuni.

32.-(1) Waziri atakuwa na uwezo wa kuandaa Kanuni kwa madhumuni ya utekelezaji mzuri wa Sheria hii.

(2) Bila ya kuathiri masharti ya jumla ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, Waziri anaweza kuandaa kanuni:

(a) zinazoelezea utaratibu wa kuzipatia jina ya Kiongozi wa Kitaifa taasisi za ndani na nje kwa mujibu wa kifungu cha 5 cha Sheria hii;

(b) zinazoelezea utaratibu wa uwanzishaji na usimamizi wa Makumbusho Maalum itakayoanzishwa chini ya kifungu cha 3 cha Sheria hii; na

(c) zinazoelezea utaratibu wa ukusanyaji, uhifadhi au uteketezaji wa kumbukumbu na vitu vingine kama inavyoeleza chini ya kifungu cha 6 na 7 cha Sheria hii.

Kufuta na
Kubakiza.

33.-(1) Sheria ya Kuwaenzi Viongozi namba 10 ya mwaka 2002 imefutwa.

(2) Bila ya kujali kufutwa kwa Sheria chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, kitu chochote kilichofanywa au hatua iliyochukuliwa chini ya masharti ya Sheria iliyofutwa itachukuliwa kuwa imefanywa chini ya masharti ya Sheria hii.

MADHUMUNI NA SABABU

Madhumuni ya Mswada huu ni kuondoa upungufu uliopo katika Sheria ya viongozi wa kitaifa Namba 10 ya 2002 pamoja na kuifanya sheria hiyo iendane na marekebisho ya 10 ya Katiba ya Zanzibar ya Mwaka 1984.

Mswada huu pia unakusudia kuanzisha Sheria ambayo itazipatia ufumbuzi changamoto zinazojitokeza katika utaratibu uliozoeleka katika kuwaenzi Viongozi wa Kitaifa hivi sasa.

Mswada huu utapelekea kufutwa kwa Sheria iliopo na kupatikana Sheria mpya ambayo italeta ubora na ufanisi katika utaratibu wa kuwaenzi Viongozi.

Mswada huu umegawanyika katika SehemuTano.

SEHEMU YA KWANZA kifungu cha 1 na cha 2 inahusu utangulizi ambayo imejumuishia jina fupi na kuanza kutumika na ufafanuzi wa baadhi ya maneno yaliyotumika katika Mswada.

SEHEMU YA PILI kifungu cha 3 hadi 8 inaweka masharti yanayohusiana na kuanzishwa kwa Makumbusho Maalum, Utunzaji wa kumbukumbu na mambo mengine, eneo, tukio, Taasisi au sehemu ya kutolea huduma kupewa jina la Kiongozi wa Kitaifa, uwekaji wa kumbukumbu na mambo mengine katika Makumbusho maalum, taratibu za uhifadhi na uteketezaji wa kumbukumbu na mambo mengine na wiki ya Kuwaenzi Viongozi wa Kitaifa.

SEHEMU YA TATU kuanzia kifungu cha 9 hadi 24 inahusiana na taratibu za maziko ya viongozi wa kitaifa ambapo inaelezea aina za maziko, Kiongozi anayepaswa kufanyiwa maziko, uwezo wa Rais, taratibu za maziko, taratibu za maziko ya mke au mume wa Kiongozi wa Kitaifa, taarifa ya kifo, maziko na sababu ya kifo, taarifa ya Mkurugenzi Mkuu, kipindi cha maombolezi, kuanzishwa kwa kamati ya maziko ya Kitaifa, kazi za kamati ya maziko ya Kitaifa, kuanzishwa Kamati Tendaji ya maziko, kazi za Kamati Tendaji ya maziko, kamati nyengine, eneo na aina ya maziko, utaratibu wa utoaji wa heshima ya mwisho.

SEHEMU YA NNE kifungu cha 25 hadi 26 inahusiana na taratibu za mahitaji ya kifedha kwa ajili ya shughuli za kumbukumbu za viongozi wa kitaifa ambapo inaeleza taratibu za utoaji Fedha kwa ajili ya maziko ya Kiongozi wa Kitaifa na matumizi ya fedha.

SEHEMU YA TANO kuanzia kifungu cha 27 hadi 33 ambapo inahusiana na masharti mengineyo ambapo inaelezea mwaliko, makosa yatokanayo na matumizi ya jina, picha na sanamu la Kiongozi wa Kitaifa, taarifa za upotoshaji, makosa yatokanayo na kuhamisha, kuharibu, kuondosha au kubadili umbo la waraka, kifaa au kitu, adhabu ya jumla, Kanuni, kufuta na kubakiza.

ZANZIBAR
10 Mei, 2019

(MOHAMED ABOUD MOHAMED)
*Waziri wa Nchi, Ofisi ya Makamu
wa Pili wa Rais - Zanzibar.*

